

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“ в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив

Изготвил становището: доц. д-р **Димитър Марчев Благоев**, научна специалност „Икономика и управление (Иновации и инвестиции в бизнеса)“, Университет за национално и световно стопанство, гр. София.

Автор на дисертационния труд: **Траян Павлов Йосифов**, докторант в катедра „Финанси и счетоводство“, Факултет по икономически и социални науки, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“.

Тема на дисертационния труд: „Фондовете за рисков капитал – фактор за ускоряване на процеса на внедряване на иновации от малките и средните предприятия в България“.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният за становище дисертационен труд, на тема: „Фондовете за рисков капитал – фактор за ускоряване на процеса на внедряване на иновации от малките и средните предприятия в България“ е разработен в общ обем от 232 страници. Структуриран е по следния начин: увод; три глави; заключение; две приложения; списък на таблици, графики и фигури, библиография. Основният текст на дисертационния труд е в обем от 209 страници, в които се съдържат 39 таблици, 46 графики и 8 фигури. За разработването на дисертационния труд са проучени, използвани и цитирани 115 литературни и информационни източници, от които 54 на кирилица (български език), 61 на латиница (английски език).

Темата на дисертационния труд е актуална и представлява интерес за българската бизнес практика, а в същото време все още не достатъчно проучена в теоретико и практико-приложен план в България.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Актуалността на темата на дисертационния труд е обоснована много добре и балансирано в увода на разработката. Тя може да бъде проследена във всички нейни измерения и в направление на добре дефинираните обект и предмет, цел и задачи. Тезата е стегнато и ясно формулирана, като ясно изразява авторовото виждане за насоката, чието доказване или опровергаване ще се търси с провеждане на дисертационното изследване. Изследователските методи са добре подбрани, като е търсен и постигнат баланс между синтетични и аналитични такива, обхващащи специфичните характеристики на обекта и предмета на изследването. За постигане на по-голяма целенасоченост и концентрираност на дисертационното изследване са поставени конкретни ограничения, които могат да бъдат определени, като ясни и точно разбираеми за читателите.

Разгледаните в **първа глава** теоретични аспекти на основните въпроси, свързани с тематиката на дисертационния труд показват добро познаване от страна на автора на ключовите постановки и виждания на водещи световни и местни изследователи, а същевременно и способността му за набиране, синтезиране, анализиране и интерпретиране на научна информация от богато разнообразие от литературни източници. В същото време положително може да бъде оценен и факта, че в цялост се отличава критичния прочит и изява на авторско мнение и позиция по определени дискуссионни въпроси от научно и практико-приложно естество.

Наблюдава се добра обвързаност между отделните части на дисертационния труд, като във втора и трета глава методическите аспекти се базират на разгледаните в

предходната (теоретична част) иновационни модели и подходи при изучаването на иновациите. Доказателства за избора, от страна на автора, на начина и подхода на структуриране на дисертационното изследване могат да бъдат логически проследени в цялостното изложение на дисертационния труд.

Методическите аспекти на изследваната проблематика и особено в частта на изследване и оценка на риска на иновационните проекти на фирмите е представена с подходящия формулен инструментариум, от който е подбран съответния за методическото осигуряване на практическото приложение на модела за оценка на риска. Силно положително може да бъде оценен факта, че всичко това не е направено само общо, а изцяло целенасочено и конкретно, пречупено през целите и в съответствие на предмета и обекта на дисертационното изследване.

По всички разгледани от автора въпроси е направена съответната последваща класификация и обобщаване на базата на определен набор от характеристики и таблично или графично представяне на резултата на проучения въпрос.

В целия текст на дисертационния труд личи добрия изказ и използван научен стил на изложение на докторанта, който същевременно се отличава с лекота при четенето и разбирането на вложените авторски идеи и концепции по изследваната проблематика.

Доро впечатление прави, че при провеждане на изследванията и представяне на резултатите от тях и при използването на предходно реализирани изследвания от авторски колективи се използват еднакви и съпоставими времеви периоди, с оглед постигане на по-лесна проследимост на наблюдаваните функционални зависимости на основните променливи и дефинираните в това направление заключения и изводи.

Интерпретирането на резултатите от практическото изследване има засилен аналитичен характер, а дефинираните изводи, след всяко от направленията на проведеното изследване, показва способността и уменията на докторанта да провежда добре структурирани и базирани на предварително дефинирани методически въпроси научни изследвания. Всичко това повишава значително качеството на разработения дисертационен труд.

Авторефератът на дисертационния труд е в обем от 26 страници. В него достоверно е възпроизведено съдържанието на дисертационния труд. Съставен е от следните части, отнасящи се до: общата характеристика, структурата и съдържанието, представяне на изложението, справка за приносите и публикациите по дисертационния труд, както и декларация за оригиналност на дисертационното изследване. Изложението му в синтезиран вид представя най-важните моменти на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Посочените от докторанта седем научни и научно-приложни приноси отразяват основните постижения и резултати от направеното дисертационно изследване и могат да бъдат аргументирани със съответните постижения в отделните негови раздели. Обобщеното ми виждане за приносните моменти в разработения дисертационен труд са както следва:

- В дисертационния труд от теоретична и методическа гледна точка, на базата на набиране, подбор и анализ на богат набор от литературни източници е постигнат синтез и структурираност на съществуващите в теорията постановки по основни направления на изследваната проблематика, свързани с темата на дисертационното изследване.

- От практико-приложна гледна точка, резултатите от проведеното изследване, тяхната систематизация и представените изводи и препоръки могат да бъдат използвани при оценяване на рисковете и вземане на обосновани управленски решения за реализиране на рисковото финансиране на иновационни проекти в практиката.

- Основен приносен момент от методически характер, с приложно съдържание е предлагането на усъвършенствана методика за рисков анализ, което може да се приеме като насока за подобряване използването на рисковото финансиране в българските иновативни фирми.

IV. Бележки и въпроси по дисертационния труд.

На базата на представения материал може да се каже, че докторант **Траян Павлов Йосифов** е направила добросъвестно своето изследване, има добър изказ и познава литературата и основните информационни източници по разглежданата тематика.

Актуалността на темата за рисковото финансиране в национален и като цяло в световен план поставя на дневен ред някои коментари и въпроси, които пряко кореспондират с темата на разработения дисертационен труд, и които могат да бъдат отправени към автора за размисъл при неговите бъдещи научни и практико-приложни изследвания:

1. Широкообхватността на разглежданата проблематика е принудила автора в определени моменти да изпада в по-голяма обстоятелственост, което води до определено прехвърляне на предварително поставените ограничения на дисертационното изследване. Въпреки на места по-пространственото представяне на изследваната проблематика може да се каже, че това е направено в унисон с подходящи изследователски техники.

2. В структурно отношение, при разработване на практическата част на дисертационния труд (III глава), според мен, по-подходящо би било резултатите от дълбочинното интервю да следват представянето на модела за оценка на риска в иновативните предприятия. По този начин читателят ще придобие по-добра представа за релевантността на отговорите на мениджърите и степента на разбиране и полезността на разработения модел.

3. Може ли и по какъв начин да бъде интегрирана оценката за степента на ефективност на иновационните проекти в така предложения модел за рисков анализ, като се има предвид тясната взаимовръзка между риска и възвръщаемостта при инвестиционното проектиране?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на докторант **Траян Павлов Йосифов** е задълбочено изследване с практико-приложен характер. Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните нормативни документи на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“.

Давам положителна оценка на дисертационния труд на тема „Фондовете за рисков капитал – фактор за ускоряване на процеса на внедряване на иновации от малките и средните предприятия в България“ и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант **Траян Павлов Йосифов** образователната и научна степен „**доктор**“.

Дата: 26.03.2017г.
гр. София

Изготвил становището: .....
/доц. д-р Димитър Благоев/